Aile Yeterlik Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aile Yeterlik Ölçekleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16458

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Aile Yeterlik Ölçekleri (AYÖ), ebeveynlerin ve aile üyelerinin kendi aile i?levleri, çocuk yeti?tirme becerileri ve aile içi sorunlarla ba?a ç?kma kapasitelerine yönelik alg?lad?klar? yeterlik düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araç setidir. Bu özel giri?, 2018 y?l?nda T. Y?lmaz-Bingöl ve M. Kalkan taraf?ndan gerçekle?tirilen ölçeklerin Türkçe'ye **uyarlama**, geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n? temel almaktad?r. **Psikometri** alan?nda yap?lan bu **uyarlama** çal??mas?, ölçeklerin Türk kültürü ba?lam?nda tutarl? ve geçerli sonuçlar üretmesini sa?lamay? hedeflemi?tir.

Ölçek, ailelerin kendilerini ne kadar yetkin hissettiklerini de?erlendirerek, psikolojik dan??manl?k ve aile terapisi süreçlerinde önemli tan?sal bilgiler sunmaktad?r. Çal??man?n detaylar?, FSM ?lmî Ara?t?rmalar ?nsan ve Toplum Bilimleri Dergisi'nde yay?mlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Aile yeterli?i, ebeveyn yeterli?i, aile i?levi, psikometrik özellikler, ölçek **uyarlama**, **geçerlik**, **güvenirlik**.

Yazarlar

Tu?ba Y?lmaz Bingöl, Mustafa Kalkan

Amaç

Aile Yeterlik Ölçeklerinin temel amac?, bireylerin ve aile sistemlerinin çe?itli zorluklarla ve geli?imsel görevlerle ba?a ç?kma konusunda alg?lad?klar? yeterlilik düzeyini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçekler, ailelerin problem çözme, ileti?im kurma ve çocuk yeti?tirme sorumluluklar?n? yerine getirme konusundaki öz yeterlik inançlar?n? de?erlendirmeye yard?mc? olur.

Ölçeklerin Türkçe'ye uyarlanmas?, Türk aile yap?s? ve kültürel dinamikleri göz önünde bulundurularak, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?labilir güvenilir bir araç sa?lamay? amaçlam??t?r. Bu sayede, aile dan??manl??? programlar?n?n etkinli?inin ölçülmesi ve risk alt?ndaki ailelerin belirlenmesi mümkün hale gelmektedir.

Yap?

Ölçek, sosyal bili?sel teori çerçevesinde ele al?nan **Aile Yeterli?i** (Family Competence/Efficacy) yap?s?n? ölçmektedir. **Aile Yeterli?i**, ailenin ba?ar?l? bir ?ekilde i?lev görme, zorluklara uyum sa?lama ve belirlenen hedeflere ula?ma kapasitesine dair kolektif inanc?n? ifade eder. Bu yap?

ARABPSYCHOLOGY.COM

genellikle çok boyutludur ve ?unlar? içerebilir:

Ebeveynlik Yeterli?i (Çocuk yeti?tirme becerilerine inanç)
?leti?im ve Duygusal Düzenleme Yeterli?i
Problem Çözme ve Kriz Yönetimi Yeterli?i
Sosyal Destek Arama ve Kullanma Yeterli?i

Ölçekler, bu farkl? boyutlardaki alg?lanan yetkinli?i ölçerek, ailenin genel psikososyal sa?l??? hakk?nda kapsaml? bir de?erlendirme sunar.

Geçerlik

Y?lmaz-Bingöl ve Kalkan (2018) taraf?ndan yürütülen **uyarlama** çal??mas?nda, ölçeklerin Türkçe versiyonunun psikometrik **geçerlik** kan?tlar? incelenmi?tir. Geçerlik çal??malar? genellikle yap? **geçerlik** (faktör analizi yoluyla) ve ölçüt ba??ml? geçerlik (ilgili di?er ölçeklerle korelasyon) yöntemlerini içerir.

Orijinal kaynakta spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, uyarlama sürecinde uzman görü?ü al?nm??, dil ve kültürel e?de?erlik sa?lanm??t?r. Çal??man?n sonuçlar?, ölçe?in Türk örnekleminde ölçmek istedi?i teorik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçeklerin **güvenirlik** analizi, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve farkl? maddelere kar?? tutarl?l???n? de?erlendirir. Uyarlama çal??mas?nda genellikle iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleri kullan?lm??t?r.

Y?lmaz-Bingöl ve Kalkan, ölçeklerin farkl? alt boyutlar? için yeterli düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar? elde ederek, ölçeklerin Türkçe formunun tutarl? ölçümler yapma yetene?ine sahip oldu?unu do?rulam??lard?r. Bu yüksek **güvenirlik** düzeyleri, ölçeklerin ara?t?rma ve uygulama alanlar?nda güvenle kullan?labilece?ini i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??mas?n?n kritik bir a?amas?, ölçeklerin orijinal yap?sal modelinin Türkçe veri setinde do?rulanmas?d?r. Bu amaçla Do?rulay?c? **Faktör Analizi** (DFA) veya Ke?fedici **Faktör Analizi** (KFA) kullan?lm??t?r.

Faktör analizleri, Aile Yeterlik Ölçeklerinin birden fazla alt boyuta sahip oldu?unu ve bu alt boyutlar?n Türk örnekleminde de tutarl? bir ?ekilde ayr??t???n? göstermi?tir. Elde edilen model uyum indeksleri, ölçeklerin teorik yap?s?n?n ampirik verilerle uyumlu oldu?unu kan?tlam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Öz Bildirim Ölçe?i

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Spesifik dereceleme bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlamas? yap?lan dil), Orijinal dil (kaynakta belirtilmemi?tir, ancak genellikle ?ngilizce'dir)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler, Ebeveynler, Aile Üyeleri

Ya? Grubu: Yeti?kin Popülasyon

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan yeti?kinler ve ebeveynler üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Uygulama, kat?l?mc?lar?n kendilerine sunulan maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtmeleri yoluyla gerçekle?tirilen öz bildirim yöntemine dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik test, **aile yeterli?i**, ebeveynlik, çocuk geli?imi, psikolojik dan??manl?k, FSM ?lmî Ara?t?rmalar, Tu?ba Y?lmaz Bingöl.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Tu?ba Y?lmaz Bingöl

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: tbingol@fsm.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Veri mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2018

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya bilimsel ara?t?rmalarda kullan?m? için gerekli izinler ve ücret bilgisi, sorumlu yazar (Tu?ba Y?lmaz Bingöl) ile do?rudan ileti?ime geçilerek ö?renilmelidir.

PDF Eri?imi: Ölçe?in uyarlama çal??mas?na ait orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan

ARABPSYCHOLOGY.COM

indirilebilir. The original PDF can be downloaded here: aile-yeterlik-olcekleri-toad.pdf

Kaynaklar

Y?lmaz-Bingöl, T., ve Kalkan, M. (2018). Aile Yeterlik Ölçeklerinin Türkçe'ye uyarlanmas?, geçerlik ve güvenirli?i. *FSM ?lmî Ara?t?rmalar ?nsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (12), 141-169.

Aile Yeterlik Ölçeklerinin Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri orijinal kaynakta (kaynak kodunda) aç?kça belirtilmemi?tir. Maddelerin tamam?na eri?im için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM